

U ovom broju:

Anketa o radu opština Niš, Kikinda i Čukarica
GRADANI OČEKUJU POBOLJŠANJE

Program "Jačanje transparentnosti budžetiranja i
javnih nabavki u opštinama Srbije"
UVODENJE EVROPSKIH STANDARDARDA

Radionica: "Kako se pravi budžet u
skladu sa evropskim standardima?"
OBUKA ZA IZRADU BUDŽETA

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**

Antikorupcijska inicijativa Pakta za stabilnost

INTENZIVIRANJE RADA NA NORMALIZACIJI STANJA U SR JUGOSLAVIJI

T R A N S P A R E N T N O S T

Broj 1

BILTEN EVOPSKOG POKRETA U SRBIJI

JANUAR 2001.

Alarmantni podaci

JUGOSLAVIJA PRVA NA LISTI KORUMPIRANOSTI U EVROPI

Jugoslavija se nalazi na pretposlednjem mestu svetske rangliste korumpiranosti, jedino Nigerija ima veći indeks - rezultati su poslednjeg istraživanja Transparency International-a, vodeće međunarodne organizacije angažovane u borbi protiv korupcije, sa 75 nacionalnih ogranaka širom sveta, uključujući i ceo Balkan.

U trenutku kada se očekuje značajna pomoć međunarodne zajednice obnovi

i razvoju naše zemlje, visok stepen korumpiranosti jugoslovenskog društva predstavlja veliki problem za strane donatore i ulagače. Strane institucije koje treba da pomognu Jugoslaviji, ne samo finansijski, već i u opremi, tehnici itd., suočavaju se sa problemom kako da se osiguraju da ta pomoć ne završi kod raznih domaćih funkcionera, kao što se to dešavalo u Bosni, na primer. Otuda brzina i efikasnost mera u suzbijanju korupcije dobija prioritetan značaj za razvoj Ju-

goslavije i podizanje životnog standarda u neposrednoj budućnosti.

Veliki rizik da sredstva koja dođu iz inostranstva završe u džepovima i firmama ljudi na položaju, glavni je razlog za oklevanje stranih kreditora i ulagača. Svesni toga, vodeći jugoslovenski političari su proglasili borbu protiv korupcije kao prioritet, znajući da, dok to pitanje ne počne da se rešava na adekvatan način, nema pravog ulaska stranog kapitala u našu zemlju.

Međunarodne organizacije, takođe smatraju da Jugoslavija treba prvo da obezbedi odgovarajuće uslove na terenu, pre nego što novac za razvoj počne da pristiže. Pod uslovima se podrazumevaju, kao prvo, odgovarajući mehanizmi kontrole kako država troši novac, kako na federalnom i republičkom, tako i na opštinskom nivou. Donatori i kreditori žele da vide da, kada daju sredstva republici

ili opštini, ove imaju odgovarajuće mehanizme da prate kako se ona koriste. Pored mehanizama, međutim, neophodno je i da onaj ko je dobio zadatak da kontroliše bude odgovoran, umesto da se pretvori u saučesnika u zloupotrebi. Iz iskustva nama susednih zemalja u tranziciji, tokom poslednjih desetak godina, videlo se da su se organizacije građana i mediji pokazali kao najbolji "kontrolori" rada javne uprave.

Otuda međunarodna zajednica insistira da se organizacije građanskog društva i mediji što pre osposobe da postanu efikasni kontrolori administracije. Prvi takav konkretan program koji je startovao u Jugoslaviji sa ciljem da se uspostave mehanizmi kontrole i, istovremeno, obuče kontrolori jeste:

"Jačanje transparentnosti budžetiranja i javnih nabavki u opštinama Srbije" započet sredinom oktobra 2000. godine u tri pilot opštine Srbije: Nišu, Kikindi i Čukarici.

Prepreka za strana i domaća ulaganja

Mediji najbolji kontrolori

Program "Jačanje transparentnosti budžetiranja i javnih nabavki u opštinama Srbije"

UVOĐENJE EVROPSKIH STANDARDA

Program ima za cilj ne samo da omogući uspostavljanje efikasne kontrole trošenja budžetskih sredstava (tj. novca poreskih obveznika), već i da pokrene šire reforme funkcionisanja opštinskih službi, kako bi bolje zadovoljile potrebe građana.

Prioriteti programa su: A. **poboljšavanje rada opštinskih službi** i B. **unapređenje budžetiranja i javnih nabavki**.

Aktivnosti u prvom kvartalu (novembar - januar), mogu se sumirati na sledeći način:

- Izvršena je procena stanja u tri opštine tako što je sprovedena anketa u njima kako bi se utvrdilo koliko su stranke zadovoljne radom svojih opština i šta im najviše zameraju. Istraživanjem su obuhvaćeni građani i preduzeća kao korisnici opštinskih usluga, s jedne strane, kao i sami opštinski službenici i njihovi šefovi, s druge strane;
- Evropski pokret je organizovao seminar za predstavnike opštinskih uprava kao i predstavnike građanskog društva na kome ih je ekspert iz Evropske unije obučavao kako se pravi budžet u

skladu sa evropskim standardima;

- Svaka opština će besplatno dobiti standardizovani softver za budžetiranje;
- U cilju popravljavanja odnosa opštinskih službenika prema građanima predviđeno je da, krajem januara, u sve tri opštine, startuje akcija *Biramo najboljeg opštinskog službenika*;

- Građani tri opštine će biti informisani o reformama koje se sprovode, kao i o tekućim akcijama, putem: plakata, biltena i lokalnih sredstava informisanja. Ova sredstva komunikacije bi se koristila da se građani edukuju i informišu i o drugim važnim stvarima, kao što su, na primer: šta su nad-

nika, bilo zbog toga što odgovorno lice iznudiće mito itd.;

- Šira javnost će takođe biti informisana preko biltena *Transparentnost* koji će izlaziti dvomesečno (prvi broj izlazi krajem januara 2001.), posebnog web sajta, preko konferencija za štampu i kroz nastupe u medijima (novinama, radiju i TV); Projekat je do sada naišao na dobar prijem u domaćoj javnosti. Još deset opština je izrazilo želju da bude uključeno u program: Vršac, Zrenjanin, Mladenovac, Zvezdara, Novi Beograd, Čačak, Kraljevo, Kragujevac, Pirot, Leskovac, Zemun, Kraljevo, Dimitrovgrad.

Takođe se vrše pripreme za izradu nacrtu nacionalne strategije borbe protiv korupcije koja bi se dostavila saveznoj i republičkoj vladi.

Sve ove aktivnosti dobile su snažnu podršku predstavnika međunarodnih organizacija (UNDP, Pakt za stabilnost i druge) koje su izrazile spremnost da podrže dalje širenje ovih aktivnosti - kako na druge opštine, tako na podizanje na viši nivo (republički i savezni).

Standardizovan softver za budžetiranje po evropskim standardima

Izbor najboljeg opštinskog službenika

Poboljšanje rada opštinskih službi i unapređenje budžetiranja i javnih nabavki

ležnosti opštine, kome da se obrate u slučaju da su oštećeni bilo zbog nestručnosti službe-

Raspored aktivnosti oktobar 2000 - septembar 2001

Oktobar - novembar 2000. - Anketa o kvalitetu opštinskih usluga sprovedena u tri opštine: Čukarici, Kikindi i Nišu. Učesnici ankete: građani kao korisnici opštinskih usluga, menadžeri i zaposleni u firmama, kao i sami opštinski službenici i njihovi šefovi. Domaći istraživački tim izrađuje izveštaj sa najvažnijim podacima i zaključcima ankete, koji se dalje šalje predstavnicima lokalnih vlasti, lokalnim organizacijama građanskog društva, medijima i stranim ekspertima

Novembar 2000. - **Prva radionica o budžetiranju** - Predavanje gospodina Reinhard Danneleit-a, eksperta Evropske unije za lokalnu upravu, o sastavljanju opštinskih budžeta po evropskim standardima

Decembar 2000. - Učesnici popunjavaju finansijske tabele i šalju ih gospodinu Danneleit-u na reviziju. Pošto ih gospodin Danneleit pregleda, on ih šalje natrag opštinama, zajedno sa svojim komentarima. Kada se u tabele unesu sve potrebne ispravke, dostavljaju se

Radionica: "Kako se pravi budžet u skladu sa evropskim standardima?"

OBUKA ZA IZRADU BUDŽETA

Prva radionica (seminar) pod radnim nazivom: "Kako se pravi budžet u skladu sa evropskim standardima?" održana je u prostorijama Evropskog pokreta, 24. i 25. novembra 2000. Na radionici su učestvovali eminentni domaći i strani stručnjaci iz Evropske unije, UNDP-a i Transparency International-a. Glavni predavač bio je gospodin Reinhard Danneleit, konsulatnt Evropske unije, specijalista za lokalne javne finansije. Seminar je pohađalo 24 polaznika sa teritorija opština Čukarice, Kikinde, Niša i Novog Beograda - po tri predstavnika opštinskih vlasti i tri predstavnika građana.

Cilj seminara je bio da se ljudima u opštinama pokaže u kojoj formi treba prezentirati opštinske budžete potencijalnim partnerima iz inostranstva kako bi im bili jasni i razumljivi. Gospodin Dannelit je upoznao polaznike seminara kako se sastavlja opštinski budžet po evropskim standardima, fazu po fazu, stavku po stavku. Na kraju je ostalo da nadležni iz svake opštine popune budžetsku tabe-

lu, pravljenju po evropskim standardima, i da je, zajedno sa pratećim pokazateljima, prezentiraju na sledećoj radionici koja je planirana da se održi krajem februara.

Gospodin Danneleit je, takođe, detaljno govorio i o principima kontrole i izveštavanja koji prate budžet. Polaznike je posebno interesovalo kako da dođu do dodatnih izvora finansiranja, imajući u vidu lošu finansijsku situaciju opština. Gospodina Danneliet

je izneo više predloga kako opština može da dođe do dodatnih sredstava, kao što su: uvođenje efikasnijih metoda naplate kazni za parkiranje, novi metodi obračuna i naplate prostora za oglašavanje na javnim mestima, itd. koji su se pokazali vrlo efikasnim u ostalim zemljama u tranziciji.

Na seminaru je govorio i gospodin Ragaa Makharita, konsultant UNDP-a, koji je u Jugoslaviji boravio kao član četvoročlane misije ove organizacije. Cilj misije je

bio da izvrši procenu prioriteta pomoći Srbiji i da da predlog programa pomoći. Gospodin Makharita je informisao ljude iz opština da će svakako jedan od prioriteta biti onaj vezan za obuku i prekvalifikaciju nezaposlenih po-

držan odgovarajućim mikrokreditima kako bi se ublažio gorući problem nezaposlenosti. Drugi program bi imao za cilj da obučiti ljude u opštinama kako se pišu projektni zadaci i kako se vrše praćenje i kontrola realizacije projekata.

Gospođa Sara Morante, predstavica Transparency International-a, istakla je značaj ovog jednogodišnjeg programa, s obzirom da je to prvi praktičan program u Jugoslaviji, u pravcu suzbijanja korupcije "na terenu". Ona je najavila da će se lično angažovati da na prolećnoj radionici posvećenoj javnim nabavkama, u Beograd dođe i predstavnik Transparency-a iz Grčke koji bi izložio pozitivna iskustva sličnog programa u Pireju.

Kontrola i izveštavanje o budžetu

Evropski model budžeta

Dodatni izvori finansiranja

rukovodiocu projekta. Tabele će poslužiti kao osnova za narednu radionicu posvećenu budžetiranju

Decembar 2000. - Softverska firma INKO šalje stručni inženjerski tim u opštine da testiraju beta verziju softvera za budžetiranje. S obzirom da je 90% softvera već gotovo, stručnjaci iz INKO očekuju da će softver u celini biti završen do početka januara.

Decembar 2000. - Priprema prvog broja dvomesečnog biltena *Transparentnost* koji će sadržati informacije o rezultatima ankete u tri opštine, zatim o radionici posvećenoj budžeti-

ranju, kao i kratak pregled celog projekta. Čitaoci će takođe biti informisani o akciji *Gradani biraju najboljeg opštinskog službenika* koja se planira za februar 2001, kao i o sastanku predstavnika EpuS-a sa jednim od direktora Antikorupcijske inicijative Pakta za stabilnost, gospodinom Didier Fau.

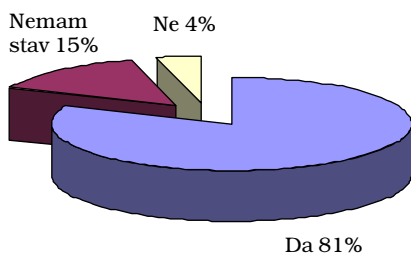
Decembar 2000. - Sastanak sa timom agencije za odnose sa javnošću (PR agencija) radi započinjanja pripreme faze kampanje *Gradani biraju najboljeg opštinskog službenika*. Pripremna faza bi započela obukom op-

Anketa o radu opština Niš, Kikinda i Čukarica

GRAĐANI OČEKUJU POBOLJŠANJE

Najčešće primedbe građana na rad opština odnose se na: složenost procedure, čekanje u redovima i neljubaznost službenika. Većina građana (81%) očekuje od svojih opština da poboljšaju rad svojih službi (slika 1).

Da li očekuju da opština popravi kvalitet rada?

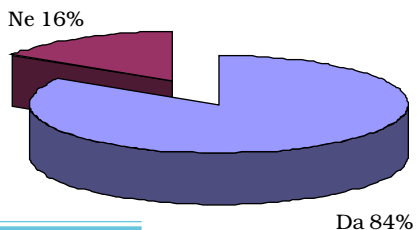

To su neki od ključnih rezultata istraživanja o funkcionisanju opštinskih službi koje je, tokom novembra, sproveo Strategic Marketing za potrebe antikorupcijskog programa Evropskog pokreta u Srbiji. Anketa je realizovana u tri opštine: Čukarica, Kikinda i Niš koje su uključene u program: "Jačanje transparentnosti budžeta i

- i korisnike i one koji pružaju usluge. Sjedne strane, to su građani i zaposleni u raznim preduzećima i organizacijama, a sa druge strane, opštinski službenici i njihovi šefovi. U cilju kvalitetnije i objektivnije analize, posebno su bili angažovani profesionalci koji su "glumili" stranke i, na licu mesta, imali prilike da vide kako službe rade.

Prema rezultatima ovog istraživanja, na prvi pogled građani su relativno zadovoljni radom službi u ispitivanim opštinama. Međutim, kada su upitani da li bi više voleli da posao u opštini obavljaju posredno (drugim rečima, da ne moraju da dolaze u opštinu), ogromna većina je odgovorila potvrdno (slika 2).

Da li bi im odgovaralo da neke poslove u opštini obave posredno?

Građani: složena procedura, čekanje u redovima i neljubaznost službenika

javnih nabavki u opštinama Srbije". Istraživanje je obuhvatilo obe strane

Najčešći razlozi dolaska u opštinu su uplate poreskih obaveza i overa dokumenata. Više od polovine anketiranih smatra da je procedura u opštini

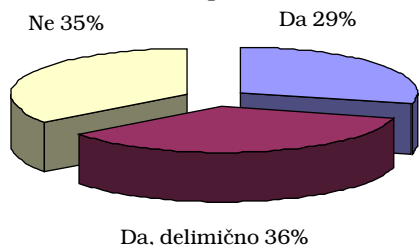
komplikovana, 23% se žali na predugo čekanje u redovima, a isto toliko

Menadžeri: složeni, birokratski i kontradiktorni zakoni

na neljubaznost službenika i lošu organizaciju.

Većina anketiranih (65%) je zainteresovana da bude bolje upućena u delatnosti i način funkcionisanja opština, da rad opštine bude vidljiviji, a time i jasniji najširoj javnosti (slika 3).

Da li ih zanimaju informacije o radu opštine?

Kada su u pitanju preduzeća, veliki procenat menadžera lično obavlja poslove vezane za opštinu, što im

EFIKASNO

U dogovoru sa softverskom konsultantskom firmom "INKO", softver za budžetiranje će, tokom decembra, biti testiran u opštinama, a njegova finalna verzija se očekuje u drugoj polovini januara 2001. godine. Softver će omogućiti opštinama, koje su obuhvaćene programom, da na standardizovan i efikasan način vode svoje budžete. Opštine dobijaju softver besplatno.

NERADO O KORUPCIJI

Na pitanje da li im je neko od opštinskih službenika nešto tražio kao protivslugu, samo 3% građana je odgovorilo potvrdno, dok je samo 6% priznalo da je odnelo neki poklon (kafu, piće). S druge strane, čak 2/3 njih je čulo da se tako nešto dešava.

štinskih službenika u sve tri opštine putem jednodnevnih kurseva koji bi se održavali subotom. Na kursevima bi stručnjaci objašnjavali službenicima kako treba komunicirati sa strankama i kako rešavati konfliktne situacije. PR agencija će takođe osmisliti postere koji bi bili izlepljeni po opštinama i koji bi građane informisali o nadležnostima opštine. PR agencija će takođe pripremiti i realizovati konkurs za izradu logo-a celog anti-korupcijskog programa. Logo će se koristiti na posterima, publikacijama, za web prezentaciju itd.

Januar 2001. - Sastanak sa gradonačelnicima radi upoznavanja sa predlogom PR agencije u vezi sa kampanjom *Građani biraju najboljeg opštinskog službenika*.

Januar 2001. - Konačan dogovor sa gradonačelnicima u vezi kampanje *Građani biraju najboljeg opštinskog službenika*

Januar 2001. - Jednodnevna obuka (subotom) za opštinske službenike kako da se odnose prema strankama

Januar 2001. - Sastanak sa inostranim predavačima istraživačkog novinarstva radi utvrđi-

NEVLADINE ORGANIZACIJE - KLJUČNI FAKTOR U BORBI PROTIV KORUPCIJE

NAGRADA ZA NAJBOLJEG

U drugoj polovini januara 2001. godine, u sve tri opštine započeće akcija "Biram najboljeg opštinskog službenika". U prvoj fazi predviđena je edukacija zaposlenih o načinu komuniciranja sa strankama i rešavanju potencijalnih konfliktnih situacija. Nakon toga, početkom februara, krenuće dvomesečna akcija u kojoj će građani ocenjivati kvalitet šalterskih usluga (brzina, ljubaznost itd.). O svim detaljima i propozicijama akcije, građani će biti obavješteni putem plakata u holovima opština, a nadzor nad regularnošću konkursa vršiće posebna komisija. Najbolji opštinski službenik dobiće plaketu i novčanu nagradu, a celokupna akcija i njen pobjednik biće medijski promovisani.

Građansko društvo je srušilo Miloševića, a sada su nevladine organizacije, kao što je Evropski pokret u Srbiji, spremne da budu i ključni nezavisni partneri u borbi protiv korupcije, *izjavio je Peter Eigen, prvi čovek Transparency International, vodeće svetske organizacije za borbu protiv korupcije koja ima preko 70 nacionalnih ogranaka širom sveta i čija mreža pokriva čitav Balkan.*

bitno oduzima vreme za vođenje firme. Glavni razlog dolaska je izmirivanje poreskih obaveza i dažbina i podizanje raznih uverenja. Najčešće zamerke odnose se na: neažurnost, propise i čekanje, a često i na složene, birokratske i kontradiktorne zakone.

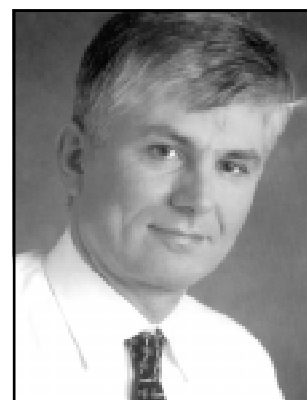
Istraživanje pokazuje da su, izgleda, najnezadovoljniji sami opštinski službenici. Čak 87% njih procenjuje svoju situaciju kao lošu, 10% kao osrednju, a samo 3% je smatra dobrom. Tri četvrtine zaposlenih smatra svoj posao naporim. Upitani da izdvoje šta im najviše smeta, opštinski službenici su prioritet dali lošim uslovima rada (29%) i neadekvatnom informacionom sistemom (25%), u odnosu na ličnu finansijsku situaciju (18%) i veliki obim posla (14%). Prema Strategic Marketing-u, ovi rezultati su skoro podudarni sa rezultatima sličnih istraživanja koja su sprovedena na višim nivoima javne uprave i u društvenim firmama.

Iz ukupnih rezultata ankete proizilazi da sve kategorije ispitanika imaju slične (nepovoljne) utiske o funkcionisanju opštinskih službi i da očekuju od sadašnjih vlasti poboljšanja. Prioriteti, identifikovani od strane građana i od samih opštinskih službenika, mogu se sumirati kao: pojednostavljivanje i standardizovanje opštinskog poslovanja, bolja organizacija, poboljšanje uslova rada i materijalnog statusa zaposlenih i osavremenjavanje informacione infrastrukture.

Najnezadovoljniji sami službenici

OBAVEZUJUĆA IZJAVA

"Nakon republičkih izbora, Srbija će tražiti članstvo u međunarodnim organizacijama koje se bave suzbijanjem korupcije i organizovanog kriminala. Ova inicijativa će biti upućena Paktu za stabilnost za Jugoslovensku Evropu, u okviru koga deluje program za suzbijanje korupcije i demokratsku kontrolu vlasti. Inicijativa podrazumeva obavezu zemalja koje je prihvate da se njihove institucije podvrgnu kontroli i merenju stepena korupcije. Tako će vremenom, međunarodni investitori i organizacije sticati poverenje u institucije te zemlje i ulagati sredstva u njih. Osnovni prioritet DOS-a biće uspostavljanje nekorumpirane i kredibilne vlade. Želimo da napravimo jednu finansijski transparentnu vlast, u kojoj će vlada solidarno da participira sa svojim narodom. To će biti najvažniji posao u Srbiji, jer su monopolističke grupe, koje su se u poslednja dva meseca pritajile, stavile pod kontrolu sve izvore moći, novca i privilegija", izjavio je Zoran Đinđić, premijer republičke vlade.

Zoran Đinđić

U više svojih obraćanja jugoslovenskoj javnosti, predsednik Vojislav Koštunica takođe je upozorio da je korupcija jedan od najvećih problema u zemlji koji treba hitno da počne da se rešava.

vanja detalja obuke za grupu novinara iz Srbije

Januar 2001. - Sastanak sa koordinatorom Pakta za stabilnost u Jugoslaviji radi ponude saradnje u okviru Antikorupcijske inicijative Pakta za stabilnost (SPAI)

Januar 2001. - Sastanak sa predstavnikom Saveznog ministarstva unutrašnjih poslova radi razgovora o predlogu EpuS-a da sačini nacrt Jugoslovenske nacionalne antikorupcijske strategije

Januar 2001. - Sastanak sa predsednikom vlade Srbije radi dobijanja podrške za nacionalnu antikorupcijsku strategiju na republičkom nivou

Januar 2001. - Prvi sastanak Grupe za pravosuđe i unutrašnje poslove u okviru Radne grupe III Pakta za stabilnost

Februar 2001. - Početak kampanje *Gradani biraju najboljeg opštinskog službenika* u sve tri opštine: Niš, Kikinda i Čukarica

Februar 2001. - Završetak nacrta Nacionalne antikorupcijske strategije

TRANSPARENCY INTERNATIONAL

"Tokom sedam godina od kako je osnovan Transparency International, uspeali smo da odigramo odlučujuću ulogu u razvoju svesti kod vlada i predstavnika građanskog društva o štetnom uticaju korupcije i koliko je značajno razviti mehanizme njenog suzbijanja"

Peter Eigen, predsednik Upravnog odbora Transparency International

Transparency International je vodeća međunarodna organizacija specijalizovana za borbu protiv korupcije. Osnovana 1993. kao neprofitna organizacija TI danas ima 75 nacionalnih ogranaka širom sveta, uključujući ceo Balkan. Organizacija se ne bavi pojedinač-

1997, Svetska banka je formulisala *Agendu o antikorupciji* sa ciljem da: **a)** spreči pojavu korupcije u okviru projekata koje finansira i **b)** pomogne zemljama koje vode borbu protiv korupcije. *Transparency-ev* indeks korumpiranosti (CPI) Banka koristi kao

bi protiv korupcije, kao i rešenja koja su se kroz praksu pokazala kao najbolja. Poseban odeljak posvećen je pojedinačnim, posebno interesantnim slučajevima. *Transparency* svake godine objavljuje indeks korumpiranosti (CPI) - najrenomiraniji indeks te

SVETSKA BANKA U BORBI PROTIV KORUPCIJE

Svetska banka finansijski podržava institucionalne reforme širom sveta sa oko 5 milijardi dolara godišnje.

Prioriteti su: **a)** deregulacija, **b)** reforma javne uprave, kao što su: carinska služba, poreska administracija itd., **c)** podrška institucijama koje treba da obezbede veću odgovornost vlasti, kao što su: revizorske službe, antikorupcijske komi-

sije, sudstvo itd. i **d)** decentralizacija javne uprave.

Prenošenje znanja i iskustava je, pored finansiranja, veoma značajna aktivnost Svetske banke. Banka organizuje radionice i trening kurseve u oblastima: istražnog novinarstva, parlamentarnim procedurama, ulozi glavnog revizora, funkcionisanju parlamentarnih komisija itd.

nim slučajevima korupcije, već radi na uspostavljanju mehanizama i institucija koje će se boriti protiv korupcije. Organizacija se finansira od strane donacija vlada, fondacija, privatnog sektora i međunarodnih organizacija.

Jedan od najznačajnijih partnera *Transparency International*-a u antikorupcijskim aktivnostima je *Svetska banka*. Godine

bitan kriterijum kada odlučuje o ulaganju u neku zemlju. Pored toga, *Banka* aktivno učestvuje u međunarodnim aktivnostima koje sprovode *Transparency International* i druge organizacije sa ciljem da se korupcija suzbije.

Transparency International redovno objavljuje *TI knjigu izvora* (*The TI Source Book*) gde se mogu naći sažeta svetska iskustva u bor-

vrste u svetu koji koriste *Svetska banka*, *Međunarodni monetarni fond* i brojne druge institucije.

Svi relevantni podaci o *Transparency International* mogu se naći na web sajtu:

www.transparency.org

Najveći deo literature i informacija o korupciji mogu se naći na linku:

www.transparency.org/coris

Februar 2001. - **Druga radionica o budžetiranju**

- Učesnici iz Niša, Kikinde i Čukarice će, zajedno sa kolegama iz opština koje su se naknadno uključile u program, analizirati budžetske tabele uz asistenciju gospodina Danneleita. Učesnici koji uspešno završe seminar o budžetiranju dobiće diplome. Pored toga, svaka opština će besplatno dobiti INKO budžetski softver.

Mart 2001. - Štampanje i distribucija drugog izdanja *Transparentnosti*

Mart 2001. - Početak web prezentacije antikorupcijskog programa u Jugoslaviji

Mart 2001. - Seminar istraživačkog novinarstva u trajanju od dan i po za odabranu grupu jugoslovenskih novinara (oko desetak novinara) koji se bave temom korupcije

Mart 2001. - Proglašenje pobednika kampanje *Građani biraju najboljeg opštinskog službenika* u sve tri opštine

April 2001. - **Radionica o javnoj nabavci** (jedan dan).

April 2001. - Štampanje i distribucija trećeg broja biltena *Transparentnost*

April 2001. - Početak novog kruga kampanje *Građani biraju najboljeg opštinskog službe-*

ANTIKORUPCIJSKI PROGRAMI KAO USLOV ZA DOBIJANJE STRANE POMOĆI

Međunarodne finansijske institucije, organizacije i zemlje donatori počinju da uslovljavaju davanje pomoći manje razvijenim zemljama reformama u oblasti upravljanja i programima suzbijanja korupcije. Poslednji takav primer je Program otpisa dugova visoko zaduženim siromašnim zemljama koji je startovao 2000. godine i trenutno obuhvata 22 zemlje. Da bi zemlja ušla u program,

ona mora da usvoji plan reformi u oblastima upravljanja i suzbijanja korupcije. U svakoj od ovih zemalja, nevladine organizacije imaju značajnu ulogu u kontroli i praćenju napretka u pogledu transparentnosti i odgovornosti u ponašanju vlada korisnika. Pri tom, ocene i preporuke Transparency International imaju posebnu težinu za davanje pomoći.

NOVA ULOGA NEVLADINIH ORGANIZACIJA U SVETU

Nedavni slučaj izgradnje naftovoda između Čada i Kameruna pokazuje da nevladine organizacije počinju da dobijaju sasvim novu ulogu u svetu. Izgradnju naftovoda su finansirale multinacionalne naftne kompanije, a deo sredstava je obezbedila i Svetska banka. Do skora su ovakvi projekti pravljani i potpisivani u kabinetima Svetske banke, daleko od očiju domaće javnosti. Ovog puta, međutim, lokalne nevladine organizacije burno su reagovala protiv njegove realizacije sa argumentima da lokalno stanovništvo neće imati skoro nikakve koristi od naf-

tovoda, a da će posledice po životnu sredinu biti velike. Kritike su toliko okrenule domaću javnost protiv projekta, da je njegova realizacija dovedena u pitanje. Moćne naftne kompanije, kao i vlade Kameruna i Čada, bile su prinuđene da ozbiljno uzmu u obzir primedbe nevladinih organizacija i da redefinišu projekat.

Ovaj slučaj je predstavljao svojevrsnu prekretnicu u stavu Svetske banke i Međunarodnog monetarnog fonda u odnosu na nevladine organizacije. Obe institucije su uvele kao praksu, za sve veće projekte, redovne konsultacije sa do-

maćim nevladinim organizacijama, insistirajući istovremeno da i domaće vlade to isto čine. Siromašne visoko zadužene zemlje obuhvaćene najnovijim programom otpisa dugova takođe su obavezne odredbama ovog programa, da uključe domaće nevladine organizacije u pravljenje strategije ublažavanja problema siromaštva i kontrole njegovog sprovođenja.

Na taj način, nevladine organizacije stiču novu, značajnu ulogu u upravljanju i dobijaju svoje mesto za stolom sa "velikim" igračima - multinacionalnim kompanijama i vladama.

nika u Nišu, Čukarici i Kikindi u trajanju od mesec i po dana

Maj 2001. - **Radionica o javnoj nabavci** (jedan dan)

Maj 2001. - Proglašenje pobednika kampanje *Građani biraju najboljeg opštinskog službenika*

Jun 2001. - Štampanje i distribucija četvrtog broja biltena *Transparentnost*

Jun 2001. - Anketa sa 100 građana Niša, Kikinde i Čukarice da bi se videlo da li se, i u kojoj meri, promenio kvalitet rada opštinskih službi tokom proteklih šest meseci

Jul i avgust 2001. - Priprema završnog izveštaja koji bi sadržao zaključke projekta i preporuke za buduće akcije na oba nivoa - opštinskom i republičkom (odnosno saveznom)

Septembar 2001. - **Konferencija** na kojoj će biti predstavljeni rezultati dotadašnjih aktivnosti, iskustva do kojih se došlo i preporuke stručnog tima

Septembar 2001. - Štampanje i distribucija petog broja biltena *Transparentnost*

Septembar 2001. - Priprema **finalnog izveštaja** projekta

INTENZIVIRANJE RADA NA NORMALIZACIJI STANJA U SR JUGOSLAVIJI

Prilikom posete Jugoslaviji, gospodin Didier Fau, specijalni koordinator Antikorupcijske inicijative Pakta za stabilnost (SPAI), sastao se sa predstavnicima Evropskog pokreta u Srbiji: mr Danijelom Pantićem, v.d. generalnog sekretara Evropskog pokreta u Srbiji i dr Predragom Jovanovićem, rukovodiocem antikorupcijskog projekta, 30. novembra 2000.

Gospodin Fau je informisao P. Jovanovića i D. Pantića koje su to mere u okviru antikorupcijske inicijative o čijoj će implementaciji misija SPAI prvo razgovarati sa Jugoslovenskom vladom. To su:

- Formiranje radne grupe koja bi ispitala koliko su efikasne postojeće mere kontrole državnih institucija kada je u pitanju korišćenje inostrane pomoći. Grupa bi, u roku od 90 dana, podnela izveštaj sa čijim sadržajem bi se upoznali i jugoslovenska javnost i članovi misije SPAI;
- Formiranje radne grupe koja će pregledati postojeća zakonska rešenja u oblasti javnih nabavki. Grupa bi, potom, dala predlog reformi zakona kako bi se oblast javnih nabavki uredila saglasno evropskim standardima;

Danijel Pantić, v.d. generalnog sekretara Evropskog pokreta

Antikorupcijska inicijativa Pakta za stabilnost (SPAI)

- Upoznavanje građana Jugoslavije sa antikorupcijskom inicijativom - njenom svrhom, značajem i sadržajem putem sredstava masovne komunikacije. Tekst

SPAI, zajedno sa obavezujućom izjavom Jugoslovenske vlade, bi se publikovao i široko distribuirao. Pri prezentaciji SPAI, posebno će se istaći značaj građanskog društva za njegovu uspešnu implementaciju;

- Upućivanje javnog poziva domaćem poslovnom svetu i organizacijama građanskog društva da se aktivno uključe u SPAI;
- Omogućavanje slobodnog pristupa informacijama vezanim za rad vlade;
- Obezbeđenje standardnog seta podataka vezanih za budžetiranje i rad uprave koji bi slu-

žio za registrovanje promena u njihovom radu.

Gospodin Fau je istakao da je transparentnost budžeta jedna od ključnih oblasti u borbi protiv korupcije. To je potvrdilo i dosadašnje iskustvo ostalih balkanskih zemalja. U okviru antikorup-

cijskog programa EpuS-a, on je posebno podržao to što se, zajedno sa predstavnicima vlasti, uče i

Transparentnost budžeta - jedna od ključnih oblasti u borbi protiv korupcije

predstavnicima građanskog društva i medija. Na taj način će ojačati, do sada najslabija karika u lancu borbe protiv korupcije, a to je građansko društvo.

Nedovoljna osposobljenost građanskog društva za borbu protiv korupcije nije problem samo za zemlje u tranziciji, već i za raz-

vijena demokratska društva, kao što je Francuska, istakao je gospodin Fau. On je dodao da je i dalje veoma teško identifikovati prave partnere u okviru građanskog društva, koji su dovoljno kompetentni i dobro organizovani da se efikasno uhvate u koštac sa korupcijom. Dr Jovanović i mr Pantić su ponudili da Evropski pokret u Srbiji pruži, u

granicama svojih mogućnosti, ekspertsku pomoć domaćim partnerima - kako nevladinim organizacijama i medijima, tako i vlastima. Sa svoje strane, gospodin Fau je obećao da će Pakt za stabilnost nastojati da pruži efikasniju i kontinuiranu podršku svim naporima koji vode jačanju uloge građanskog društva u Jugoslaviji i u regionu.

Predrag Jovanović, rukovodilac Antikorupcijskog programa